

24. Kotitalouslautakunta

Kotitalouslautakunta antoi toiminnastaan v. 1946 seuraavan selostuksen:

Vuosi 1946 aloitti uuden jakson kotitalouslautakunnan toiminnassa Helsingin kotien ja perheenemäntien parhaaksi. Alueliitoksen kautta kasvoi toiminta suuresti, uusia opettajavoimia otettiin lautakunnan palvelukseen ja uusia työmuotoja oli keksittävä ja käytännössä koeteltava.

Lautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1946 kansanedustaja, rouva E. Nurminen puheenjohtajana, talousopettaja A. Nissinen varapuheenjohtajana, talousopettaja A. Jansson, rouvat S. Lehtivuori, A.-L. Manninen, I. Salomaa ja E. Tavaila jäseninä. Vuoden aikana pidettiin 10 kokousta. Kaupunginhallitusta edusti kunnallisneuvos M. Hannula. Sihteerinä toimi opettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjelmien luku oli 127, saapuneiden 114, laskuja hyväksyttiin 420.

Lautakunnan toimihenkilöt. Vakinaisista kotitalousneuvojista toimivat käsityönopettaja I. Grotenfelt ja talousopettaja L. Virki Mäkelänkadun 45:ssä talousopettaja M. Koivisto ja käsityönopettaja H. Löfgrén Helsinginkadun 26:ssa ja talousopettaja K. Vöry Fredrikinkadun 16:ssa sijaitsevilla opetushuoneistoissa sekä talousopettaja V. Saraoja liitosalueella. Ylimääräisinä käsityöneuvojina olivat rouva L. Lehtonen ja neiti A. Kautonen sekä kotitalousneuvojina neuvotat A. Kaukiainen ja M. Möttönen. Apuopettajina talouskursseilla olivat talousopettajat H. Järveläinen, A. Karhimaa, T. Lindroos, A.-L. Meriluoto ja D. Schönholtz, käsityöneuvojina rouva H. Huolman. Tyttökerhojen ohjaajana toimi lastentarhanopettaja T. Nurminen syyskuun loppuun ja sen jälkeen ylioppilas T. Järvelä, laulua ohjasi kaikissa kerhoissa rouva R. Hangasjärvi.

Toiminta. Lautakunnan opetustoiminta tapahtui seuraavissa paikoissa: opetuskeittiössä Helsinginkadun 26:ssa, kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä, sekä opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa. Kun ensinmainitussa paikassa ei ole erikoista käsityöhuonetta, sai lautakunta kaupunginhallituksen luvalla käyttää suomenkielisen työväenopiston käsityösalia käsityönopetusta varten. Lisäksi on Käpylän kansakoulussa järjestetty ruoanlaiton- ja käsityönopetusta sekä kerhotoimintaa. Liitosalueella on opetusta ja neuvontaa annettu Haagassa, Herttoniemessä, Lauttasaaressa, Malmilla, Mellunkylässä, Munkkiniemessä, Oulunkylässä, Pakilassa, Pitäjänmäellä, Puistolassa ja Tapanilassa. Opetushuoneistoina olivat kansakoulut ja äitiys- tai lastenneuvolat, Pitäjänmäellä lisäksi Invaliidikylän kerhohuoneisto. — Kaupunginhallituksen suostumuksella pidettiin kasvatustalouden talouskoulun jatkokurssit kansakoulunopettajille syyslukukaudella opetuskeittiössä Helsinginkadun 26:ssa. Helsingfors hushällsskola järjesti päiväkursseja Fredrikinkadun 16:n opetuskeittiössä ja Vallilan demokratian pioneerit pitivät kerhokokouksia kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä.

Alueliitoksen mukana liittyi lautakunnan toimintapiiriin neuvontatyö äitiys- ja lastenneuvoloissa, joissa sopivasti päästiin yhteyteen niiden piirien kanssa, jotka tarvitsivat kotitaloudellista ohjausta. Tämä uusi työmuoto keräsi paljon kuulijoita. Uutta on myöskin pesunopetus Helsinginkadun 26:n opetuskeittiön opetuspesulassa, jonka kuntoonpanoa varten kaupunki myönsi lähes 300 000 mk:n määrärahat.

Marraskuun 1 ja 3 p:n välisenä aikana järjestettiin *luento- ja neuvottelupäivät*, joille kutsuttiin osanottajiksi maamme toisten kotitalouslautakuntien edustajat. Rünsas ohjelma esitelmineen, keskustelukysymyksineen ja retkeilyineen herätti vilkasta mielenkiintoa osanottajissa. Tarkoitusta varten myönsi kaupunginhallitus 21 746 mk:n avustuksen.

Talousopetuksessa ja kodinhoidossa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Kurssiin sisältyviä opetustilaisuuksia	Oppilaita
Ruoanlaittokursseja	30	5—12	435
Morsiankursseja	29	20	394
Jouluruokakursseja	4	5	53
Pesukursseja	4	3	31
Saippuanvalmistuskursseja	4	1	79
Yhteensä	71	—	992

Havainto-opetusta ja neuvontaa ruoanlaitossa, kodinhoidossa, säilöönpanossa ja kasvitarhan hoidossa annettiin eri keittiöissä ja opetuspaikoissa kaupungissa 31 kertaa 561 kuulijalle, liitosalueella 116 kertaa 1 788 kuulijalle ja neuvoloissa 130 kertaa 3 116 kuulijalle, yhteensä siis 5 365 henkilölle. Suullisen neuvonnan lisäksi tiedusteli yleisö runsaasti puhelimitse ohjeita ja neuvoja erilaisissa asioissa. Tätä varten oli opettaja päivittäin määrääjänä tavattavissa opetuskeittiössä, Helsinginkadun 26:ssa. — Ruotsinkielisillä kursseilla, jotka pidettiin opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa oli 63 osanottajaa ja kursseja järjestettiin 4.

Käsityöopetuksessa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Kurssiin sisältyviä opetustilaisuuksia	Oppilaita
Yleisessä käsityöneuvonnassa	29	16	900
Hattujen valmistuksessa	7	5	90
Tallukoiden valmistuksessa	4	5	38
Joululahjakursseja	2	5	29
Yhteensä	42	—	1 057

Kerran kuukaudessa järjestettiin kurssilaisille ja kerholaisille, vuorotellen eri opetuspaikoissa, yhteisiä ohjelmallisia koti-iltoja, joihin oli vapaa pääsy. Ohjelma käsitti esitelmää, soittoa, laulua ym. Koti-oltoja pidettiin 6 ja oli niissä 690 osanottajaa.

Kerhotyötä harjoitettiin lasten, nuorten tyttöjen ja äitien keskuudessa. Lasten- ja tyttökerhot sijaitsivat Mäkelänkadun 45:n huoneistossa. Tytöt jaettiin iän perusteella ryhmiin, joita oli yhteensä 9 ja joihin kuului keväällä 60 ja syksyllä 63 tyttöä. He saivat ohjausta askarteluissa, laululeikeissä ja käsitöissä. Lisäksi harrastettiin urheilua ja retkeilyä. Aikuisia varten oli 3 kerhoa, joissa jäseniä yhteensä n. 200. Ohjelmalla oli kirjallisuus, laulu, esitelmät, retket ja juhlat.

Menot. Seuraava taulukko osoittaa, missä määrin lautakunnan käytettävissä olevia määrärahoja käytettiin:

Menoerä	Määräraha, mk	Todelliset menot, mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	20 100	20 100	—
Sääntöpalkkaiset virat	846 456	846 456	—
Tilapäistä työvoimaa	550 800	499 440	+ 51 360
Vuokra	116 140	116 140	—
Lämpö	37 214	46 681	— 9 467
Valaistus	13 547	13 547	—
Siivoaminen	10 000	14 575	— 4 575
Kaluston kunnossapito	16 625	50 758	— 34 133
Painatus ja sidonta	5 000	9 073	— 4 073
Tarverahat	20 000	43 779	— 23 779
Tarveaineet talous-, havainto- ja käsityön opetusta varten	100 000	306 192	— 206 192
Yhteensä	1 735 882	1 966 741	— 230 859

Yleistä käyttövaroistaan kaupunginhallitus lisäksi myönsi 37 368 mk sähkötöiden suorittamiseen opetuskeittiössä Helsinginkatu 26:ssa sekä 21 746 mk opinto ja neuvottelupäivien kulujen peittämiseksi.

Tuloja kertyi talous- ja käsityökursseista 273 508: 40 mk.